

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор на науките” в област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина”, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Патология на животните”

на тема:

„ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА КОРИГИРАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ЗАЩИТНИ МЕХАНИЗМИ ПРИ ЖИВОТНИ С РАЗЛИЧНА ЧУВСТВИТЕЛНОСТ КЪМ АНТИГЕНИ НА ГРАМ-НЕГАТИВНИ БАКТЕРИИ”,

Автор на дисертационния труд: доц. д-р Мария Йорданова Андонова, катедра „Обща и клинична патология на животните”, секция „Функционална патология на животните”, Ветеринарномедицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора

Изготвил становището: доц. д-р Красимира Иванова Генова, факултет „Ветеринарна медицина” към Лесотехнически университет, София

Основание за изготвяне на становището: заповед №2189/27.09.2017 г. на Ректора на ТУ, Стара Загора

1. Кратки биографични данни за автора на дисертационния труд

Жизненият и трудовият път на доц. д-р Мария Андонова са свързани с родния ѝ град Стара Загора, където с отличие завърши гимназия, дипломира се като ветеринарен лекар и прави първите стъпки в професията в Обединено предприятие за хибридни свине.

През 1983 година след успешно издържан конкурсен изпит постъпва като редовен аспирант в катедра „Патологична физиология на домашните животни” и 4 години по-късно успешно защищава дисертационен труд.

Доц. д-р Мария Андонова има около 35-годишен опит като преподавател и научен работник в областта на патологията на животните и въпросите на имунитета и адаптацията им към различни по характер промени. За нейния

принос в областите на научните и интереси говорят 81 научни труда, участието й в национални и международни конференции, цитируемостта на публикациите в списания е импакт фактор и активната ѝ преподавателска и експертна дейност.

2. Актуалност на разработката

Актуалността на дисертационния труд се определя от важността на разглеждания в нея основен проблем - възможностите за корекция на нарушенията в естествените защитни механизми при животни с различна чувствителност към антигени на грам-негативни бактерии. Актуалността на изследваната проблематика произтича от необходимостта за въвеждане на нови подходи в борбата със заразните заболявания, когато ефективността на антибиотичната терапия е недостатъчна.

В последните години честотата на възникване на бактериални инфекции значително се увеличи. Появи се и едно събирателно название - мултирезистентни грам-отрицателни бактерии (MRGN), обединяващо бактерии с различни свойства, но с една основна характеристика, а именно - устойчивост към най-често използваните антибиотици. Проблемът се усложнява и от възникващите асоциирани инфекции. Ефективният подход в тази ситуация е един – атакуване на самия възбудител и използване на методи и средства за подпомагане защитните сили на животните и човека.

Функционирането на естествените защитни механизми е важен компонент в развитието на инфекциозния процес. Изборът на биомаркери, характеризиращи нарушенията в клетъчните и хуморалните фактори на неспецифичната резистентност, са възможност за индикация на развитието на болестния процес и основа за оценка ефекта на терапията. Съществуването на различни вирулентни фактори при Грам-отрицателните бактериални патогени оказват влияние не само върху развитието на инфекцията, но и върху изборът на терапевтични средства и защитния потенциал на организма.

Като се имат предвид осъдните данни за влиянието на *Pseudomonas aeruginosa* и *Escherichia coli* върху естествените защитни механизми при биологични видове с различна чувствителност, проведените изследвания от доц. Андонова са актуални и дават отговор на редица въпроси, свързани с използването на различни терапевтични подхода.

3. Характеристика на представения дисертационен труд

Структура

Предлаганият дисертационен труд е написан на 294 страници и включва 63 фигури и 16 таблици. Съдържанието на основния текст съдържа увод, литературен преглед, цел, изследователска хипотеза и задачи, материал и методи, резултати, обсъждане, изводи, приноси, препоръки за практиката, литература. Включени са и публикациите във връзка с дисертацията, участията в научни форуми, цитирания и ръководство на изследователски проекти, които би било по-добре да бъдат представени като приложения.

Литературен преглед

Литературният преглед е обстоен и показва много добрата осведоменост на автора по темата на дисертационния труд. Направена е пълна характеристика на *Pseudomonas aeruginosa* и *Escherichia coli*. Проследени са литературните данни относно промените в неспецифичните защитни реакции с цел повишаване ефективността на антибактериалната терапия. Изготовено е обобщение на представената информация. Подчертават се нерешените проблеми, свързани с възможностите за управление на инфекционния процес. Това е основа за аргументирано извеждане на целта и формулиране на конкретните и обвързани в логическа последователност задачи.

Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта е точно и ясно формулирана. Проучванията са подходящо представени чрез експериментални модели. Следвайки логичната последователност на дефинираните задачи, доц. Андонова извършва една комплексна характеристика за възможностите за функционална ефективност на естествените защитни механизми при корекция на нарушенията в едно ключово звено на естествения имунитет при животни с различна чувствителност към Грам-негативни микроорганизми.

За експерименталната дейност е използван правилен методически подход, като са използвани съвременни методи на анализ на различни биомаркери. Получените данни са компетентно обработени чрез подходящи статистически методи.

Резултати и обсъждане

Тези раздели заемат основно място в дисертационния труд. Получените резултати са онагледени с 63 фигури и 16 таблици. Умело са дискутиирани въз основа на съвременни данни и на фона на постигнатото от други изследователи.

Изводи и препоръки

Представеният труд е едно сериозно изследване на базата на което авторът формулира 18 извода и произтичащите от тях 6 препоръки за практиката, в които освен че се посочват конкретни практически решения, се правят и предложения за промени в контрола на инфекциозния процес.

Приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд е едно сериозно изследване, на базата на което са аргументирани 12 оригинални и 3 потвърдителни приноса. Те са продукт на усилията на доц. Андонова и реално са налични в научния труд.

Преценка на публикациите на дисертационния труд

Във връзка с дисертацията са представени 15 публикации. От тях на български език - две публикации, а 13- са на английски език. За добрите резултати и тяхното признание в научната общност говорят значителният брой цитирания (37 броя, като 18 са в списания с импакт фактор).

4. Оценка на автореферата

Авторефератът е представен на 76 страници. Структуриран е правилно и включва всички изискуеми раздели, отразявачи съдържанието на дисертационния труд.

5. Мнения, препоръки, бележки

Темата на дисертацията е сложна и е предпоставка за много размисли и възможности за анализ и препоръки.

Критичните бележки, посочени в представения от мен отзив на проекта за дисертационен труд, мненията и препоръките при предварителното обсъждане, са взети предвид от автора при окончателното му оформяне. Има само някои неточности при представяне на цитиранията.

6. Лични впечатления.

Първата ми среща с доц. Андонова бе преди много години, когато тя бе член на СНС по ветеринарна медицина. Впечатлена бях не само от интелигентността и ерудицията ѝ, но и от дълбоката ѝ човечност, от способността ѝ да различава истината от неистината и да бъде прецизна в оценките си. През годините се възхищавах на нейното трудолюбие и себеотдаване. Преподавателската ѝ дейност е на изключително високо ниво. Отличителна черта е нейната взискателност към студентите. Професионалните ѝ умения и личните ѝ качества са основание да се радва на заслужено признание и уважение от академичната общност. Щастлива съм и аз, че познавам такъв прекрасен човек, преподавател и учен.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд е посветен на важен за ветеринарномедицинската наука проблем и е с подчертана актуалност. Той притежава всички необходими качества да бъде определен като завършено дисертационно изследване с практическа значимост. По обем и съдържание притежава всички достойнства за присъждане на научната степен „доктор на науките“ и напълно отговаря на изискванията на ЗРАСБР и Правилника за прилагането му в ТУ, Стара Загора.

Анализът на резултатите от проведените изследвания, формулираните изводи и препоръки показват акуратност и високо равнище на изследователска работа.

Затова давам цялостна положителна оценка за представената дисертация и с пълна убеденост препоръчвам на почитаемото НЖ да присъди научната степен „доктор на науките“ на доц.д-р Мария Йорданова Андонова в област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Патология на животните“

12.11.2017

София

Изготвил становището:

доц.д-р К.Генова